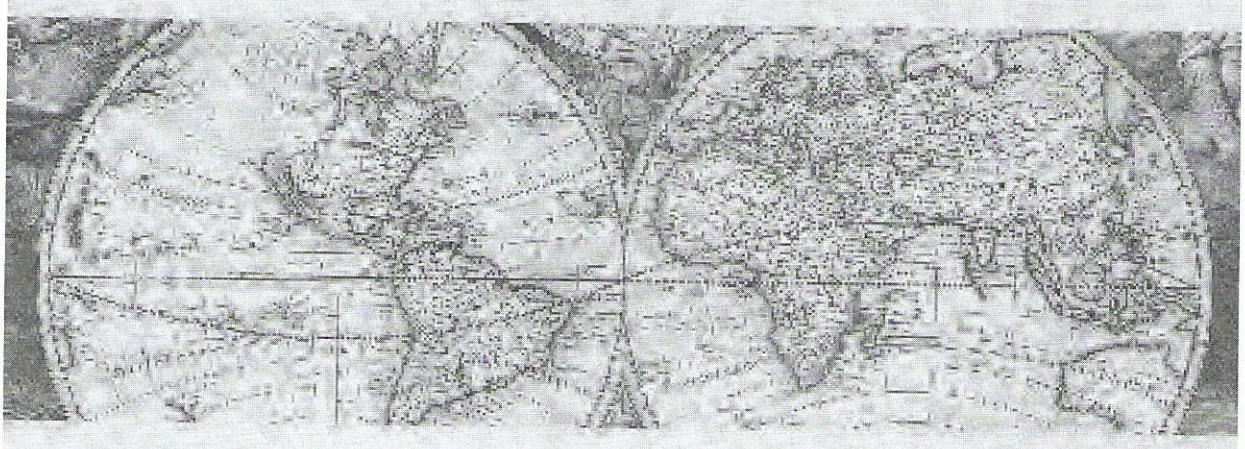
V. ULUSLARARASI KARŞILAŞTIRMALI EDEBİYAT BİLİMİ KONGRESİ

Vth. INTERNATIONAL COMPARATIVE LITERATURE CONFRENCE

15-16-17 Ekim / October Mersin Üniversitesi, TÜRKİYE

YEREL BAĞLAMLAR KÜRESEL YAKINLIKLAR

Edebiyatta, Kültürde ve Sanatta Geçişler, Kopuşlar, Yenileşmeler

BİLDİRİLER

LOCAL CONTEXTS GLOBAL CONNECTIONS

Transitions, Deviations, Innovations in Literature, Culture and Art

PROCEEDINGS

Yayına Hazırlayan / Edited By
Cemal SAKALLI

Yayın No: 42 | MERSİN ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI | MERSİN UNIVERSITY PUBLICATIONS | Publication No: 42

MERSİN ÜNİVERSİTESİ MERSİN UNIVERSITY
2015

PN
858
.U488
2015
k.1

Uluslararası Karşılaştırmalı Edebiyat Bilimi Kongresi (5. : 2014 : Mersin)

V. Uluslararası karşılaştırmalı edebiyat bilimi kongresi, 15-16-17 Ekim 2014, Mersin : Yerel Bağlamlar Küresel Yakınlıklar : Edebiyatta, kültürde ve sanatta geçişler, kopuşlar, yenileşmeler: Bildiriler = Vth international comparative literature conference, 15-16-17 October 2014, Mersin : Local contexts global connections : Translations, deviations, innovations in literature, culture and art : Proceeding/ ed. Cemal Sakallı .—Mersin : Mersin Üniversitesi

960 s. --(Mersin Üniversitesi ; yayın no. 42. Fen-Edebiyat Fakültesi ; yayın no.10)

ISBN 9789756900482

1.Karşılaştırmalı edebiyat--Kongreler. 2.Literature, Comparative--Congresses.

V. ULUSLARARASI KARŞILAŞTIRMALI EDEBİYAT BİLİMİ KONGRESİ

Vth. INTERNATIONAL COMPARATIVE LITERATURE CONFRENCE

15-16-17 Ekim / October Mersin Üniversitesi, TÜRKİYE

YEREL BAĞLAMLAR KÜRESEL YAKINLIKLAR

Edebiyatta, Kültürde ve Sanatta Geçişler, Kopuşlar, Yenileşmeler

BİLDİRİLER

LOCAL CONTEXTS GLOBAL CONNECTIONS

Transitions, Deviations, Innovations in Literature, Culture and Art

PROCEEDINGS

Yayıma Hazırlayan / Edited By
Cemal SAKALLI

MERSİN ÜNİVERSİTESİ MERSİN UNIVERSITY
2015

YEREL BAĞLAMLAR KÜRESEL YAKINLIKLAR
Edebiyatta, Kültürde ve Sanatta Geçişler, Kopuşlar, Yenileşmeler

LOCAL CONTEXTS GLOBAL CONNECTIONS
Transitions, Deviations, Innovations in Literature, Culture and Art

V. ULUSLARARASI KARŞILAŞTIRMALI EDEBİYAT BİLİMİ KONGRESİ
Vth. INTERTANIONAL COMPARATIVE LITERATURE CONFERENCE
Bildiriler /Proceedings

ISBN: 978-975-6900-48-2

©Mersin Üniversitesi Yayınları 2015
Yayın No: 42

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Mersin Üniversitesi'ne aittir.
Copyright 2015 by Mersin University. All rights reserved.

Mersin Üniversitesi'nin yazılı izni olmadan kitabın tamamı ya da bir bölümü/bölümleri, elektronik, optik, mekanik veya diğer yollarla basılamaz, çoğaltılamaz ve dağıtılamaz.

No part of this book may be printed, reproduced or distributed by any electronical, mechanical or other means without the written permission of the Mersin University.

Kitapta yer alan bildiri metinlerinden, kaynak göstermek koşuluyla, alıntı yapılabilir.
Texts can be quoted from papers in the book on condition that the source text is indicated.

Bildiri kitabında yer alan yazılardan/düşüncelerden yazarları sorumludur.
The moral and/or legal rights of the author have been asserted.

Kapak Tasarım: Nazan Uslu/Muzaffer Yılmaz
Dizgi: Burin Reklam İth.-İhr./Burcu Yastı
Baskı, Cilt: Yonca Ofset/Mersin

Kitap isteme adresi:
Mersin Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü,
Çiftlikköy Kampüsü, 33343 Mersin.
Tel: 0324 3610001-4674

Kurullar/ Commitees

Kongre Onursal Başkanı/ Honorary President of Conference

Prof.Dr. K. Süha AYDIN (Mersin Üniversitesi Rektörü)

Düzenleme Kurulu Onursal Başkanı/ Honorary President of Organizing Committee

Prof.Dr. A. Murat GİZİR (Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanı)

Düzenleme Kurulu Başkanı/ President of Organizing Committee

Doç. Dr. Cemal SAKALLI

Düzenleme Kurulu/ Members of the Organizing Committee

Prof. Dr. Sergül VURAL KARA
Prof. Dr. Ali GÜLTEKİN
Prof. Dr. Nevzat KAYA
Yrd. Doç. Dr. Aşkın ÇOKÖVÜN TURUNÇ
Yrd. Doç. Dr. Nesrin MENGİ
Yrd. Doç. Dr. Hasan YÜREK
Yrd. Doç. Dr. Nazik GÖKTAŞ
Yrd. Doç. Dr. Yelda ŞAHİN
Yrd.Doç.Dr. Emra DURUKAN
Yrd.Doç.Dr. Erdinç ASLAN
Öğr. Gör. M.A. Maren SCHWERGER
Öğr. Gör. M.A. Sibylla WOLFGARTEN
Okt. Doktorand Esmeray ÜNAL
Okt. Doktorand Fahriye ÇAKIR
Ar. Gör.Dr. Rahman AKALIN
Ar. Gör.Doktorand Nesrin ŞEVİK
Ar. Gör. Doktorand Meriç BOZ
Ar. Gör. Gamze ÖZER

Bilimsel Danışma Kurulu/ Members of Scientific Advisory Committee

Prof. Dr. Kubilay AKTULUM (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa APAYDIN (Çukurova Üniversitesi)
Prof. Dr. Bedrettin AYTAÇ (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Hans BERTENS (ICLA Başkanı, Utrecht Üniversitesi)
Prof. Dr. Francis CLOUDON (Paris/Viyana Üniversitesi)
Prof. Dr. Handan İNCİ ELÇİ (Mimar Sinan Üniversitesi)
Prof. Dr. Monika SCHMITZ-EMANS (Ruhr Universitesi Bochum)
Prof. Dr. Hüseyin Can ERKİN (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Mediha GÖBENLİ (Yeditepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Sibel IRZIK (Sabancı Üniversitesi)
Prof. Dr. Tuğrul İNAL (Ufuk Üniversitesi)

Prof. Dr. Adnan KARAİSMAİLOĞLU (Kırıkkale Üniversitesi)
Prof. Dr. Mahmut KARAKUŞ (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Sündüz KASAR (Yıldız Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Ayla KAŞOĞLU (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Hicabi KIRLANGIÇ (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Yüksel KOCADORU (Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. Ramazan KORKMAZ (Ardahan Üniversitesi)
Prof. Dr.Onur Bilge KULA (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Necati KUTLU(Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Christian MOSER (DGAVL, Bonn Üniversitesi)
Prof. Dr. Türkan OLCAY (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. M. Emin ÖZCAN (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Nevin ÖZKAN (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Kemal ÖZMEN (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Ali Osman ÖZTÜRK (Konya Üniversitesi)
Prof. Dr. Jale PARLA (İstanbul Bilgi Üniversitesi)
Prof. Dr. Ralph PAULE (Salzburg Üniversitesi)
Prof. Dr. Zeynep SAYIN (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Monika SPRIDION (ICLA, Bükreş Üniversitesi, Romanya)
Prof. Dr. Jüri TALVET (Estonya Tartu Üniversitesi)
Prof. Dr. Nurseren TOR (Mersin Üniversitesi)
Prof. Dr. Abdu'n-Babi USTİYF (Şam Üniversitesi)
Prof. Dr. Jürgen WERTHEIMER (Tübingen Üniversitesi)
Prof. Gökay YILDIZ (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi)
Doç. Dr. Senem DURUEL ERKILIÇ (Mersin Üniversitesi)
Doç. Dr. Beliz GÜÇBİLMEZ (Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. Ahmet GÜRATA (Bilkent Üniversitesi)
Doç.Dr. Birkan KARGI (Ondokuz Mayıs Üniversitesi)
Doç. Dr. Ersel KAYAOĞLU (İstanbul Üniversitesi)
Doç. Dr. Rafael Carpintero Ortega (İstanbul Üniversitesi)
Doç. Dr. Medine SİVRİ (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Faruk YÜCEL (Ege Üniversitesi)

Sekreterya/ Secretariat

Yrd. Doç. Dr. Yelda ŞAHİN
Yrd. Doç.Dr. Erdinç ASLAN
Öğr. Gör. M.A. Maren SCHWERGER
Öğr. Gör. M.A. Sibylla WOLFGARTEN
Okt. Doktorand Esmeray ÜNAL
Okt. Doktorand Fahriye ÇAKIR
Ar. Gör.Dr. Rahman AKALIN
Ar. Gör.Doktorand Nesrin ŞEVİK
Ar. Gör. Doktorand Meriç BOZ
Ar. Gör. Gamze ÖZER

Bir Halk Hikâyesinin İki Kültüre Yansıması Şah İsmail/Şêx Smayil
The Reflection Of A Folk Tale To The Two Cultures Şah İsmail/Şêx Smayil
CanserKARDAŞ..... 306

Kastilya Sınır Şiirleri. "Öteki"ne Ortaçağ'dan Bakış
Castilian Medieval Frontier Ballads (Castilian "Romances Fronterizos") Spanish medieval perceptions of the Other
María Jesús HORTA SANZ..... 314

Günümüz Latin Amerika Şiiri: Kesişen Yönler, Ayrılan Özellikler
Contemporary Latin American Poetry: Common Aspects, Different Characteristics
Ebru YENER GÖKŞENLİ..... 324

Pablo Neruda ve 27 Kuşağı - Edebi Etkileşim
Pablo Neruda and the Generation of 27 - Literary Interaction
E. Zeynep ÖNAL..... 331

Edgar Allan Poe'nun Horacio Quiroga'nın Öykülerine Etkisi
The Influence of Edgar Allan Poe on the Short Stories of Horacio Quiroga
Leman GÜRLEK..... 342

Gottfried Keller'in "Köydeki Romeo ve Jüliet" ile Fakir Baykurt'un "Yılanların Öcü" Yapıtlarındaki Realist Özellikler
Realistische Züge in den Werken „Romeo und Julia auf dem Dorfe" von Gottfried Keller und „Die Rache der Schlangen" von Fakir Baykurt
Ahmet CUMA..... 350

İhsan Oktay Anar'ın *Puslu Kıtalar Atlası* Adlı Romanında Büyülü Gerçekçilik Akımının Yansımaları
The Reflections of the Magical Realism in İhsan Oktay Anar's Novel *Puslu Kıtalar Atlası*
Mehmet İLGÜREL..... 360

Dünya Edebiyatında Postmodernizm ve Onun XXI Yüzyıl Azerbaycan Edebiyatına Etkisi
Postmodernism in The World Literature and Its Influence On The Twenty First Century Azerbaijany Literature
Nergiz CABBARLI (ABDULLAYEVA)..... 369

Kastilya Sınır Şiirleri. "Öteki"ne Ortaçağ'dan Bakış

Castilian Medieval Frontier Ballads (Castilian "Romances Fronterizos") Spanish medieval perceptions of the Other

María Jesús HORTA SANZ (İstanbul University)

ABSTRACT: One of the themes for Comparative Literature Studies is, without any doubt, the literary contact among different cultures. Castilian Medieval Literature is specially useful to analize those kind of contacts given the special situation of the Iberian Peninsula during most part of the Middle Ages, after the establishment of two different political and cultural areas: Al-Andalus and, on the other hand, the Christian Kingdoms. The relation between both areas can be traced perfectly through the *Romancero* (certain kind of traditional ballads) and, in particular, through the so-called *frontier romances*. These "romances" are a kind of anonymous narrative poems born in Castile at the end of the Middle Ages, of various lengths and easy meters, that told stories appealing to any kind of audience. The *frontier romances*, made by folk and courtly authors, are about Christian attacks on the Granada Kingdom (by then the only Muslim territory in the Peninsula) or Granadian raids on Castilian lands. They were produced in very limited territories and their scope was above all local, being confined to the regions more directly involved in the *Reconquista*. A good quantity of these poems seems to be narrated from the Muslim point of view and there is not a clear hostility to "the other", which makes them a good example of literature of coexistence.
Keywords: Castille, Literature, Middle Age, *Romancero*, frontier ballads

Karşılaştırmalı Edebiyat, romantik-ulusalcı akımın gerekli kıldığı üzere, farklı ülkelerin edebiyatlarını sınırlarüstü konumda çalışma konusu olarak ele alır (Wellek, 1965, s. 82) ve edebiyatın, bütün kültürlerde ortak dilsel ilişkinin tek biçemi olduğu temelinden hareket eder (Gnisci, 1996, s. 193). Karşılaştırmalı Edebiyat temel olarak insan yaratıcılığının farklı alanları arasında köprü görevi gören bir disiplindir ve asıl amacı edebiyatın bir bütün olarak daha iyi kavranmasını, parçalı algılanmamasını sağlamaktır. Bu genel çerçeve içinde, Karşılaştırmalı Edebiyatın çalışma alanına dahil edilebilecek bir konu da, farklı kültürler arasındaki ilişki veya çarpışma üstüne yapılacak araştırmadır (Remak, 1961, s. 93-94).

Ortaçağ'ın büyük bölümünde, bir yandan Endülüs, öte yandan Hıristiyan krallıklar tarafından, birbirinden farklı iki alanın, politik-kültürel alanların tesis edilmesinin ardından İber Yarımadası'nda yaşanan özel durum göz önüne alındığında, - Batı Avrupa'nın başka hiçbir bölgesinde rastlanmamış bir olaydır bu - Ortaçağ Kastilya edebiyatı, kültürler arası bu ilişkilerin çözümlenmesi bakımından özellikle yararlıdır. Ne var ki, bu ayrılık, her iki bölge arasında sıkça rastlanan karşılıklı değişimler olmasına engel oluşturmamıştır.

Kültürler arası ilişkinin en göze çarpan örneğini *Romancero* türünde ve özellikle *"romances fronterizos"* olarak adlandırılan alt türde bulabiliriz.

"*Romance*", farklı uzunluklarda, basit vezinle yazılmış, her türden dinleyicinin kolaylıkla anlayabileceği, ilgi çekici öyküler anlatan şiirlerdir. Bu şiirlere "*romance*" denmesi, yazıldıkları dilden, Kastilya dilinden kaynaklanır; günümüzde "Romen dilleri", yani latince kökenli olarak adlandırdığımız, latinceden türemiş dillerden biridir. *Romance* türü Ortaçağ sonlarında, bilinmeyen bir zaman diliminde, anonim yazarlar aracılığıyla Kastilya'da doğmuştur ve gerek eski epik şiirlerle, gerek 1200 yılından itibaren Avrupa'nın her yerinde üretilen yeni şiir türü olan lirik şiirlerle (bunlara genel olarak "balad" denmiştir) belirgin benzerlikler içerir (Armistead, 1994, s. IX). Bununla birlikte, *romance*, Kastilya edebiyatına özgü, bir dizi somut karakteristik özelliği olan (şiir kıtasının bulunmayışı, dizelerin aynı uyakla bitmesi, zengin repertuvar, etkileyici miktarda çeşitlemeler ve uyarlamalar, belgesel zenginlik, vb.) ve asırlar boyunca her tür etkiyi içine çekme ve her tür duruma ve modaya kendini uydurma konusunda sınırsız kapasitesi bulunan bir edebi ürün olarak kabul edilmelidir ve bu sayede günümüze dek yaşayagelmiştir (Armistead, 1994, s. IX-XVIII).

Avrupa'da Ortaçağ başlarında karşılıklı etkileşime girerek birbirine karışan epik ve lirik şiirin etkileşiminden, "*romance*" adı verilen yeni bir sanatsal ürün doğar Kastilya'da ve her tür öyküyü anlatmak için uygun bir kalıba dönüşünce, hemen ve herkes tarafından kabul görür (Díaz-Mas, 1994, s. 20). Bununla birlikte, *romance* ile diğer edebi türler arasında da bağlantı kurulabilir: örneğin o dönemde Avrupa kültüründe yeni yeni başlayan yüksek anlatı sanatı, *Kitab-ı Mukaddes*'te anlatılan veya mitolojide yer alan öyküler, özellikle de Fransa'da çok büyük güce sahip olan ve İspanyolca'ya da uyarlanmaya ve çevrilmeye başlamış olan *roman*lar (Díaz-Mas, 1994, s. 18-22).

Romance tarzında yazılmış şiirler de tıpkı epik şiirler gibi telli çalgılardan yayılan müzik eşliğinde okunmak veya söylenmek üzere yazılmıştır. Başlangıçta, yalnızca sözlü olarak aktarılmıştır; birkaç asır sonra da sözlü gelenek kaybolmadan yazıya geçmiştir ve o günden bu yana farklı sosyal kollarda ve alanlarda gelişimini sürdürmüştür (Díaz Roig, 1999, s. 37). Bununla birlikte, geleneksel *romance*lerin büyük sayılarda basımı, 1580 yılına doğru sona ermiştir, (Díaz Roig, 1999, s. 14) o tarihten sonra basılanların büyük bölümü, saraylı şairlerin yazdıkları yeni şiirlerdir (bu şiirlerin bazıları tanınmış, hatta çok ünlü şiirlerdir, bazıları da anonimdir) ve eski *romance*lerin biçemine ve şiir veznine öykünmüşler ama farklı konulardan bahsetmişlerdir.

Romance tarzında yazılmış şiirler gerek halk gerek kültürlü kesim ve üst sınıflar arasında büyük başarıya ulaşmış ve uzun ömürlü olmuştur, birçok edebi ürünü de etkilemiş ve İspanyolca konuşulan ülkelerde (Afrika'nın kuzeyinde ve Türkiye'de yaşayan Sefaradlar da dahil) XX. yüzyıl başlarına dek hem okunmuş hem söylenmiştir. Bazı *romance*ler çeşitli tarım işlerine (hasat, safranın toplanması...) veya toplumsal işlere (eğirme, dikiş atölyelerinde yapılan

işler, fabrikalarda yapılan işler...) eşlik etmek üzere şarkı olarak kullanılmış; ninni, şarkı olarak söylenmiş, danslara, belli başlı eğlencelere (geziler, Mayıs bayramına, Büyük Perhiz'e, Noel'e) sıklıkla eşlik etmiş; törenlerde (düğünler, cenazeler); komşularla buluşmalarda (kadınların gece sohbetlerinde); çocuk oyunlarında (çember, ip çekme); ev işleri yaparken söylenegelmiş ve böylece varlığını sürdürmüştür (Díaz Roig, 1999, s. 38; Díaz-Mas, 1994, s. 32-34).

Romancero türünün alt gruplarından birini, "*romances de frontera*" –sınır şiirleri- denen şiirler oluşturur. Bu şiirler, yeri sağlamlaşmış edebi bir kalıbın peşinden giderek belirli bir anlayışa yanıt veren saray şairleri ve halk şairleri tarafından yazılmıştır. Bunlara "sınır şiirleri" denmesinin nedeni, Granada'nın Nasriler Krallığına yapılan Hıristiyan saldırılardan (o dönemde İber Yarımadası'ndaki tek müslüman bölgeydi) veya Granadalı askerler tarafından Kastilya topraklarına yapılan saldırılardan söz etmesidir. Bu eserler dar bir coğrafi bölgeyle sınırlı kalmıştır ve çoğu şiirin yayılımı, üretildiği yöreyle ve *Reconquista*[1] sürecini devam ettiren Kastilya bölgeleriyle, özellikle de bugünkü Jaén ve Murcia eyaletleriyle sınırlanmıştır (Correa, 1999, s. 48-49). Şiirlerde anlatılan savaş sahnesindeki karşılaşmalar, savaşın geçtiği yerler, yağmalamalar, beklenmedik zamanlarda yapılan akınlar gibi, her türden öyküyü içerir (Martínez Iniesta, 2003, s. 3).

Genel olarak, akınların özelliğine göre, şiirler kabataslak üç grupta sınıflandırılabilir. İlk gruptaki şiirler kentin kuşatma altına alınmasından söz eder, kente yapılan hücum ve kenti savunan askerlerin verdiği karşılık da bu şiirlerde anlatılır (*Baeza kuşatması adı verilen Romance*, bu türe giren bir örnektir); ikinci gruba giren şiirler atlı akınları, küçük düşman birlikleri arasındaki hızlı, kısa süreli çarpışmaları anlatır (*Reduán'ın Romancesi* gibi); üçüncü grupta yer alan şiirler, savaş kahramanları arasındaki kişisel mücadeleleri anlatır; bu mücadeleler, turnuvalar veya at üstünde yapılan mızrak dövüşleri şeklinde gerçekleşir (Calatravalı Komutan veya Mağribi Albayaldos ile ilgili *romance* şiirler dönemi gibi) (Correa, 1999, s. 50-56). Ayrıca sınıflandırması daha zor olan bir sınır şiirleri grubu daha var ki, o da, genel olarak geç dönemde ortaya çıkmış sınır şiirleri ve bu şiirlerdeki aşk ögesinin ve şiirlerin sanatsal yanının, savaşı anlatan şiirlere göre çok daha güçlü olmasıyla dikkati çekiyor. Bu şiirlerde daha öncekilerden farklı yeni ögeler ve XVI. yüzyıl ortalarının yeni edebi modasına uygun bir dizi karakteristik özellik de ortaya çıkıyor (sevgiliyle girilen kibar diyaloglar, ağıtlar, vb.).

Bilinen en eski Kastilya sınır şiirleri, değişik krallarla yönetilen Kastilya'nın başkenti ve XIII. yüzyıl başlarından itibaren Reconquista'nın yönetildiği

[1] İber Yarımadası'nın kuzeyinde yaşayan Hıristiyan krallıkların, Endülüs bölgesinde yaşayan Müslümanlar'ın hakimiyetinde bulunan toprakları ele geçirdiği tarihsel sürece İspanyolca "Reconquista" adı verilir. Bununla birlikte, kavram tümüyle doğru değildir, çünkü Hıristiyan krallıklar hiçbir zaman "kayıp toprakları" fethetmemişlerdir, sözü edilen krallıklar siyasi kurumlardı, Müslüman istilasından sonra kurulmuşlardı ve daha önce varolan Vizigot krallığının hiçbir surette devamı niteliğinde değillerdi. Bu nedenle son yıllarda süreçten daha uygun biçimde "Hıristiyan Fethi" olarak söz edilir.

kent olan Sevilla yakınlarında XIV. yüzyıl ortalarında ortaya çıkmıştır. Ne var ki o zamanlar Kastilya'daki sarayın çıkarları, Granada Krallığı'yla karşılaştırıldığında, savaştan yana değildi, daha çok statükoyu korumaktan yanaydı. Bu nedenle *romance* tarzında yazılan ilk sınır şiirler, hem isimsiz gruplara hem de bölgedeki egemenlik alanlarını genişletmek ve kişisel saygınlıklarını artırmak arzusundaki belli başlı kişilere (genellikle bölgedeki asil alt sınıfın üyeleri ya da sınır bölgelerini savunmakla görevli dizdarlar) bağlı olarak, savaşla ilgili belli bölgelerdeki eylemleri anlatır (Correa, 1999, s. 82 ve s. 223). Zamanla, *romance*lerde görülen Kastilyalı asillerin sayısında artış olur ve sınıf atlarlar, böylece daha önemli eylemler gerçekleştirirler. Birçok *romance* (*Saavedra romancesi, Don Enrique de Guzmán'ın romancesi*), belli başlı asil bir aileyi ya da üyelerinden birini yüceltmek, övmek amacıyla veya sonrasında belirli bir soyluluk ünvanının verilmesini açıklamak için yazılmış gibidir (Correa, 1999, s. 82-83). Sınır akınlarına destek veren, vakti geldiğinde de Granada'daki son savaşa en etkin katılanlar, bu asil ailelerdir.

Kastilya Kralı IV. Enrique'nin (1454-1474) krallığı sırasında, bu kralının Mağribî kültürüne olan hayranlığı, Granada'yla politik ittifakın devamlılığını sağlar. Fakat aynı zamanda saraylı şairlerin, o dönem kaleme dökülen sınır dünyası tamamen şövalyelerin dünyası olsa da, eski sınır şiirlerinden esinlenerek yeni ürünler vermesini de sağlar. *Romance*lerin büyük bölümü bireysel çatışmalardan söz eder ve daha çok aşkla ilgili çatışmaları anlatır. Bu *romance*lerde kadınların varlığının artışı dikkati çeker. Savaş ögesi artık usul usul terk edilir, duygusal ögeye geçiş yapılır ve yıllar geçtikçe giderek yükselen bir gösteriş betimlenir. Monarşinin ve monarşiye öykünen Kastilya'lı birçok asil ailenin Endülüs kültürüne hayranlığı, sarayın ve iktidar sahiplerinin desteklediği bu şiirlere damga vurur ve yüksek kültür düzeyinde bir *romance* modasının doğuşuna neden olur. (Correa, 1999, s. 132-133).

Romance üretiminin son dönemi, 1492'de Endülüs'ün ortadan kalkmasıyla neticelenen son mücadeleyle aynı zamana denk düşer. Bu dönemde yazılan *romance*ler, tam olarak "sınır şiirleri" değildir (bu gruba dahil edilse de) çünkü sınır savaşlarını konu etmez, Krallık tarafından desteklenen fetih savaşını anlatır (Correa, 1999, s. 45). Bu mücadelenin ilk basamağı, Cádiz markisinin (güneyde yaşayan ve mevki ve zenginlik hayalleri kuran bir asil) 1482 yılında Alhama şehrini beklenmedik şekilde alması olmuştur. Bunun sonucunda, yüksek sanatsal değeri olan, en ünlü sınır şiirlerinden biri yazılmıştır (*Alhama'yı kaybeden Mağribî kralın romancesi*).

Sınır şiirleri, Granada ve Kastilya arasındaki sınır boylarında onlarca yıl sürmüş olan gerçek bir sahneyi yansıtıyordu. O bölgelerde yaşayan yazarlar ve dinleyiciler-okurlar, o dönemdeki hayat şartlarını iyi biliyordu (López Estrada, 1980, s. 36), bu da şiirlerin popüler hale gelmesinde katkı sağladı. Sınır savaşı, ilk Hıristiyan krallıkların kuzeyde ortaya çıkmasından başlayarak

(VIII. yüzyılın ilk üçte birlik döneminin sonlarına doğru) İber Yarımadası'nda alışılmış bir olay haline gelmişti. Bu yüzden sorulması gereken soru, edebiyatın XIV. yüzyıla kadar nasıl olup da bu konuyu ele alma ihtiyacını hissetmemiş olmasıdır. Kuşkusuz günümüze dek ulaşmamış erken dönem eserler olması da olasıdır. Ancak hiçbir belge veya gelenek bu eserlerden söz etmez. Öte yandan, eski "*cantares de gesta*" (epik şiirler) bu bitmeyen savaştan söz ederdi ama epik şiirlerin izleği ve temel ereği, bu savaş ve savaşı anlatmak değildi.[2] Bu da bize, amacı Endülüs'e karşı yapılan bitmeyen savaştan söz etmek olan Kastilya romen dilinde yazılmış ilk edebi eserlerin sınır şiirlerinin olduğunu düşündürüyor.

Belki de akla en uygun açıklama, Müslüman dünyanın sahip olduğu estetik etkinin Hıristiyan bölgesine nüfuz ettiği dönemle bağlantılıdır. Kesintisiz savaş haline rağmen, farklı İspanyol krallıklarda yaşayan Hıristiyanlar, Endülüs'le her zaman her türden kültürel alışverişi sürdürdü. Kendi zanaatkârlarının cevaplayamadığı, süsle ilgili ihtiyaçlarını karşılayacak birçok ürünün önemli olduğunu biliyoruz (özellikle de lüks ürünlerinin). Tabii giysilerini ve geleneklerini de taklit ediyorlardı. Ne var ki Ortaçağ'da Hıristiyanlar'ın Müslümanlar'ın yaşamını ve alışkanlıklarını anlattığı pek az belge vardır. Aslında bildiğimiz bütün özellikleri Endülüs'lü yazarlara borçluyuz (Carrasco, 1956). Bununla birlikte, Endülüs sona yaklaşırken, Hıristiyan kesimde Endülüs'e dair her şeye karşı aniden müthiş bir ilgi doğmuştu (Carrasco, 1956).

Ama XIV. yüzyıl Müsülmanlarına karşı ilgi duyan yalnızca İspanyol krallıklar değildi, Avrupa'nın başka ülkelerinde de Endülüs'e karşı bir ilgi ortaya çıkmıştı, Granada onlar için Avrupa'ya eklenmiş bir doğu diyarıydı, egzotik ve farklıydı. Ama Yarımada'da Granada'lılar aynı anda hem bildik hem yabancı bir şeyi, komşuyu ve düşmanı temsil ediyordu (Carrasco, 1956). Kastilya'lılar arasındaki tavır değişikliği çok daha belirgindi ve Granada'nın artık bir tehdit oluşturmamasına bağlıydı: Reconquista'nın, Kastilya Kralları bitirme kararı aldığı anda son bulacağı varsayılıyordu (ki öyle de oldu), yalnız Hıristiyan püskürtmesi nedeniyle değil, aynı zamanda Elhamra'yı yerle bir eden güçlü iç çekişmeler nedeniyle de bu sonuç elde edildi. Savaş artık büyük çarpışmalarla değil küçük çarpışmalarla devam ediyordu ve küçük çaplı bu mücadelelere bir açıdan "spor" gözüyle bakılabilirdi. Granadalıları, şövalyenin parlaması için ideal düşmanlara dönüştürecek olan da buydu, onların etrafında ne varsa idealize edilirdi (Carrasco, 1956). Onlarla savaşan Hıristiyan şövalyeleri özellikle şöhrete kavuşturmak veya şöhreti artırmak için gerekliydi bu idealleştirme edimi, çünkü Müslüman'ın gösterdiği etki ve yiğitlik ne denli büyükse, onu yenen Hıristiyan o denli büyük onur sahibi oluyordu. Ve bu çarpışmaları anlatmak için edebiyattan iyi yol yoktu.

[2] Korunabilmiş en eski İspanyol epik şiirlerinin hangi tarihlere ait olduğunu tespit etmek zordur ama bütün araştırmacılar bu şiirlerin yazılan ilk şiirler olmadığı, yalnızca en tanınmış veya şans eseri yazıya geçmiş eserler olduğu konusunda aynı düşüncede olsalar da, genellikle XI. ve XII. yüzyıllara ait olduğu kabul edilir. Bu şiirlerin birçoğu, bir tür sözlü tarih yazımıyla içiçe geçmiş masal türünden olayları anlatır. Feodal beyler bu şiirlere, ileride yaşanacak savaşları kışkırtan bir örnek, bir tür "savaşçı okulu" gözüyle bakmışlardır; ve sıradan halk bu şiirleri, eski kahramanların şerefine söylenen geleneksel şarkılar olarak dinlemiştir.

O zamandan başlayarak tarihçiler ve şairler, son Endülüs krallığıyla ilgili her türden bilgiyi derlemeye başladılar ve bir çoğu (Kral IV. Enrique de dahil olmak üzere) düşündüklerinden çok daha ileri düzeyde kültüre ve bilgiye sahip olan Granada medeniyetinin egzotik etkisiyle büyülendiler. O eserler, Müslümanlar (veya "*Moros*", Mağribîler) hakkında şiirsel bir bakışın ortaya çıkmasını sağlar. Uzak diyarlara değil de, çok geçmeden yitip gideceği bir dönemde, yakın ve kendine özgü bir gerçeğe vurgu yapan egzotik bakışın özel biçeminin yarımadada doğuşu böyle olmuştur. Böylece Granada'lı Mağribî, parlak ancak çökmekte olan bir medeniyetin temsilcisi olarak Kastilya edebiyatına girer; Hıristiyanlar da bu medeniyete hayranlık duyar ama aynı zamanda onlarla savaşmayı bırakmaz.

Sınır şiirlerinin ortaya çıkışı, nedenleri ve anlatılan olaylarla aynı dönemde veya olayların hemen ardından yazılmış olmaları, *romance*lerin geri kalanıyla belirgin bir fark oluşturur ve bir anlamda "tarih" sözcüğünden genellikle anladığımız içeriğe daha fazla yaklaştırır. Aslında, tarihi kayıtlarla olan benzerlik çoğu zaman şaşırtıcıdır (Mackay, 1988, s. 275-276), ama bu durum pekâla sınır şiirlerinin konularını seçerken bu kayıtlardan yararlanmasına bağlanabilir. Bununla birlikte, her şey, daha önce epik şiirlerde olduğu gibi, olan bitenin daha çok görünenin tersi olduğunu göstermektedir, yani bazı vakanüvisler belli başlı olayları açıklamak için sınır şiirlerinden yararlanmıştır (Mackay, 1988, s. 277). Ya da kaynaklarını, tarihsel açıdan doğru olduğunu kabul ederek, romencelerdekine benzer olayları anlatanlar arasından seçmeye yönelmişlerdir (Correa, 1999, s. 32-33). Ancak bu nedenler, çok sayıda araştırmacının sınır şiirlerini, XIV. yüzyıl sonlarından başlayarak İspanyol Reconquista'sının gelişimini anlatan bir tür yazınsal tarihi kayıt gibi görmelerine neden olmuştur.

Bu eserlerde belli bir düzeyde ortaya çıkan tarihselliğin varlığını inkâr edemeyiz çünkü yazarlar eserlerinde gerçek verileri temel almışlardır (Martínez Iniesta, 2003, s. 4). Dahası, yarımadanın ortaçağ tarihi hakkında en temel düzeyde bilgiye sahip olmadan bu eserlerin neden söz ettiğini anlamak da olası değildir ve sık sık okumaya ara verip, *romance*'nin gerçek etki alanını daha iyi anlamak için şehirler ve kişiler hakkında araştırma yapmak gerekir (Mackay, 1988, s. 277). Ama şurası da bir gerçektir ki, anlatılan olayların çoğu tamamen yanlış veya olanaksız olmasa da, en azından kuşkuludur (Mackay, 1988, s. 279). *Romance* tarzında yazılmış sınır şiirlerin edebi ürünler olduğu unutulmamalıdır, bu yüzden, edebi eserlerde olduğu gibi, olan biteni anlatma konusunda tümüyle doğru olması gerekmez, yapılması gereken, ürünü göreli açıdan ele almaktır. Sınır şiirlerinin yazarlarının eserin çatısını kurarken gerçek kişilerden ve olaylardan yararlandığını söylemek daha yerinde olur; yazar daha sonra bu çatının üstüne çeşitli amaçlarla hayal gücünün ürünü olan eklemeler yapar (Díaz Roig, 1999, s. 37).

Bu alt gruba giren hemen hemen bütün *romance*ler (en azından elimizde

olanlar), Kastilya ile Granada arasındaki savaşın son derece istikrarsız[3] olduğu dönemlerde yazılmıştır. Angus Mackay (1988), en eski sınır şiirlerin iki ülke arasında 1350-1460 yılları arasında yaklaşık yirmi beş yıl süren düşmanlık dönemine ait olması gerektiğini öne sürer. Ama aynı zaman aralığında aralıklarla ateşkes yapıldığı seksen beş yıllık bir dönem vardır. O ateşkeş dönemlerinde yazılan sınır şiirleri sayıca azdır ve kökeni Müslümanlar'la yapılan savaştan çok çeşitli Hıristiyan ayrılıkçı gruplar arasında baş gösteren iç krizlere dayanır. Bu gruplardan biri Granadalılar'ın müttefikidir (Kral I. Pedro [1350-1369] ve üvey kardeşi, geleceğin II. Enrique'si [1369-1379] arasında Kastilya tahtı için yapılan iç savaşta olduğu gibi, bu savaşta Kral I. Pedro, *Baeza Kuşatmasının Romancesi*'nde anlatıldığı gibi, Granada Emir'inin desteğine güvenmişti) (Mackay, 1988, s. 281). En modern olanları, Krallık'ın düşmesiyle sonuçlanan nihai savaş dönemine aittir. Çok daha incelikli şiirlerdir ve çoğu, savaşı destekleyen monarşileri methetmek amacıyla yazılmıştır. Bazıları sıcağı sıcağına olayların hemen arkasından yazılmış gibidir ama çoğu kesinlikle olaylardan en az birkaç yıl, hatta on yıllar sonra yazılmıştır çünkü içlerinde henüz gerçekleşmemiş tarihi ögeler (bu ögeler, doğrudan veya ima edilen kehanetler şeklindedir, *Alhama'yı kaybeden Mağribî kralın Romancesi*'nde görüldüğü gibi) ve o dönemlerde henüz varolmayan sanatsal özellikler barındırır (Correa, 1999, s. 45-46).

Bu şiirlerde Kastilya sarayına mensup önemli kişileri bulmak zordur, öne çıkanlar, sınırda yaşayan ve fazlaca önemi olmayan asillerdir. Bazı durumlarda, *romance*ler, tarihi kişiliklere, gerçekleştirmedikleri az veya çok önemli olayları yakıştırırlar ve anlatılan olayların çoğu, aslında anlatıldığı şekilde gerçekleşmemiştir. Bir de tarihi kişilerden yola çıkarak oluşturulmuş veya tümüyle uydurulmuş kişiler vardır (Correa, 1999, s. 389-393). Bütün bunlar, sınır şiirlerinin varsayılan "tarihselliğinin", bu şiirleri inanılır kılmak isteyen yazarların başvurduğu bir yöntemden öte olmadığı anlamına gelir. Coğrafyanın, silahların, dönemin giyim kuşamının, vb., ayrıntılı betimlemesi bu etkiyi daha da artırırdı ve bu betimlemeler doğruydu da. Bu nedenle eserler, İber Yarımadası'nda Hıristiyanlarla Müslümanlar arasındaki çarpışma ve bir arada yaşama koşullarını anlamak için paha biçilmez bir ögeydi.

Sanılanın ve sınır şiirlerinin Hıristiyanlar'ın dövüşkenliğini harekete geçirmek üzere yazılmış bir tür "ulusal edebiyat" olduğunu iddia edenlerin aksine, Hıristiyanlar sıklıkla başroldeki kahraman olmuyordu. Müslüman şövalyeler de Hıristiyanlarla eşit öneme sahip kişilerdi (*Moclín şövalyelerininin Romancesi*'nde veya *Saavedra'nın Romancesi*'nde olduğu gibi), tek başına kahraman oldukları da oluyordu (*Antequera'lı Mağribî'nin Romancesi*'nde olduğu gibi). Birçok durumda şiir Müslüman bakış açısından yazılmış gibidir (*Baeza saldırısının Romancesi*'nde veya *Antequera'lı Mağribî'nin Romancesi*'nde veya *Alhama'nın kaybedilmesinin Romancesi*'nde olduğu gibi) (Martínez Iniesta, 2003,

[3] Korunabilenlerin çoğu, 1410 yılında Kastilya'lı Prens don Fernando'nun Antequera şehrini almasıyla, 1492 yılında Kastilya Kraliçesi Isabel ve Aragón Kralı Fernando'nun Granada'yı nihai olarak alması arasında yazılmıştır [Martínez Iniesta, 2003, s. 4].

s. 5-7 ve s. 11-13). Bu da, bu şiirlerin bazılarının, Kastilya Romen dilini bilen Müslümanlar tarafından yazılmış olabileceğini düşündürmüştür (*Abénamar'ın Romance'si* gibi); bazı şiirlerin Arap halkına ait şarkılardan türeyip (Mackay, 1988, s. 281), *romance* üslubuna uygun biçimde çevrilmiş ve uyarlanmış olma olasılığı üstünde de durulmuştur (*Moraima'nın Romancesi*'nde olduğu gibi). Belli bazı motiflerin eski harcelerle[4] (Alvar, 1980, s. 292-297) benzerliğine de işaret edilir. Bununla birlikte, son dönemlerde araştırmacılar bütün sınır şiirlerinin Hıristiyanlar tarafından yazıldığını düşünür gibidir. Çoğu şiirin Müslüman bakış açısından anlatılmış olduğu gerçeği, yazarların kullandığı, klişeye dönüşmüş bir teknik olarak açıklanabilir ve burada amaç, anlatıcı-şarkıcının nesnelliği konusunda dinleyiciyi kolayca ikna etmektir (Correa, 1999, s. 248 ve s. 366).

Ne var ki, iki kültür arasında belirgin bir kin gözlenmediği (dinsel farklılığı saymazsak) gerçeğiyle bağlantılı olan bu özellik, sınır şiirlerini birarada yaşamaktan doğan edebiyatın güzel bir örneğine dönüştürür. *Romance*ler, Hıristiyanlar'ın kendi güç alanını, Müslümanlar'ın da kendi güç alanını savunmalarını olağan bir durum olarak kabul eder; buradan çıkan sonuç, karşı karşıya gelmelerin yalnızca sınırdaş olma durumundan kaynaklanan kaçınılmaz bir gerçeğin yansıması olduğudur (Correa, 1999, s. 94). İki düşman her durumda çok sıkı ilişkiler içindeydi ve aynı zamanda birbirlerine büyük nezaket gösterirlerdi, tam da bu yüzden aralarındaki etkileşim çok sıkıydı. Bu nedenle bu *romance*leri üreten Kastilya'lı şairlerin Endülüs kültürünü ve edebiyatını, buradan hareketle de benzerliklerini yakından tanımaları çok mümkündür. Bunun için sınır şiirlerinin Endülüs dünyasına gösterdiği büyük ilgi, hatta hayranlık, bizi fazla şaşırtamaz. Sınır şiirleri Granada Krallığı öykünülecek egzotik bir ögeye dönüştüğü bir dönemde ortaya çıkar ve toprakları ve sevgili uğruna hayatlarını tehlikeye atan zarif ve cesur Müslüman şövalyelerden bahsederek bu yeni akımı kendi tarzında, Batı dünyasının en katıksız şövalyelik üslubuyla ve Hıristiyanlar'ın sahip olmadığı egzotik bir dokunuşla devam ettirir. Bir tür "Ortaçağ oryantalizm"idir bu ve çok etkili olmuştur.

Bunların yanı sıra bir başka olasılık da, son sınır şiirlerinin, son Endülüs krallığının fethedilmesinden sonra, o topraklarda yaşayan Müslümanlar 1502 yılında din değiştirmeye zorlandığında, Müslümanlar'la Hıristiyanlar arasındaki daha da sıkı bir ilişkinin etkilerinden söz etmesidir. O tarihten sonra birçok Mağribî[5], asimilasyon hareketini desteklemek çabasıyla İspanyol

[4] Endülüs edebiyatı, *muwaššahāt* gibi bazı karışık türlerin doğmasına neden olmuştur. Bu tür, klasik Arapça veya İbranice yazılmış şiirlerdir ve "harce" denen (Romen dilinde söylenen kısa halk şarkısıdır) nihai bir kıtayla sonlanırlar. *Muwaššahāt* Arapça kullanan saraylı şairlerin eseri olsa da, konusu ve vezni Romen dili harceye dayalıydı ve harce şiiri bitirmek için kullanılırdı, bu da sözü edilen harcelerin daha önceleri varolduğunu gösteriyor. Elimize ulaşan ilk *muwaššahāt* örnekleri, Endülüs'ün Emevi dönemine aittir ve yaratıcısının Cabra (Córdoba) şehrinden, IX. yüzyıl sonlarına doğru yaşamış kör bir şair olduğu sanılmaktadı

[5] *Morisco* (Mağribi) terimi, İber Yarımadası'nda yaşayan, vaftiz edilmiş (gönüllü olarak veya zor kullanarak) ve Katolik olmuş Müslümanlar'ı tanımlamak için kullanılır. *Moro* sözcüğünden türetilmiştir (köken olarak Afrika'nın kuzeyinden gelen kişi). *Moro* çok geçmeden yalnızca İspanya'ya gelen Müslümanlar'ı tanımlamak için kullanılır olmuştur ve zamanla küçük düşürücü bir anlama kavuşmuştur. Bu terim Latince *maurus* sözcüğünden gelir (eski Roma eyaleti Mauritania Tingitana'da yaşayan kişi).

coğrafyasına dağıtıldılar. Belki son sınır şiirlerinin bir tür birlikte yaşama ruhunun tanınması olduğu söylenebilir, XVI. yüzyıl başlarında bu durum, İspanyol yazın geleneğine büyük çaplı Endülüs etkisini dahil etme ve böylece bu etkileri gelenekle birleştirme girişimiyle, hâlâ olası görünmektedir (Correa, 1999, s. 69-70).

Son sınır şiirlerinin birçoğu, yitirilene yakılan bir ağıt niteliğindedir ve Arap edebiyatı geleneğinden gelmiş gibidir, bu nitelik *Kitab-ı Mukaddes*'te bulunan Yeremya peygamberin feryatlarıyla da bağlantılı olabilir (Correa, 1999, s. 364-366). Belki de Ortaçağ'a ait en eski örnek, Hıristiyan krallıkların ortaya çıktığı ilk dönemlerde, son Vizigot kralı don Rodrigo'nun İspanya'yı kaybetmesi üzerine anlatılan hikâyelere uzanır (Correa, s. 1999, 425). Bu *romance*lerde geçen Granada'lı kişiler, derin bir duygu ve yüksek sanatsal nitelik içeren dizelerde, bir şehrin düşüşüne, bir çarpışmadaki yenilgiye, son emirin esir edilmesine ya da tüm krallığın fethedilmesine ağlar. Yazarlar Granada Krallığı'nın son dönem tarihini iyi bildiklerini, gerçek kişiler ve olayları anlattıkları dizelerinde gösterirler. Hıristiyanlar tarafından Boabdil adıyla tanınan ve *romance*lerde "el rey Chico" ya da "el rey Chiquito" ("Küçük kral") olarak bahsi geçen son emir XII. Muhammad'a (1486-1492) sıklıkla gönderme yapılır. "El rey moro", yani "Mağribî kral" lakabıyla bilinen Boabdil'in babası Muley Abul Hasan da (1466-1485), kraliyet ailesinin politikasına muhalif olan Granada'lı soylu Benî Serrâ ailesi de, diğer güçlü klanlar Zegriler veya Venegaslar da (bu son aile "dönekler"den oluşan, yani İslam dinine dönen Hıristiyanlar) benzer biçimde şiirlerde yer alır (Correa, 1999, s. 66-67 ve s. 74-76). *Romance*ler bize Granada sarayında yaşayan, vezir İbrahim ibn Abd al Barr gibi (*Alporchones savaşının Romance*'si) veya Loja dizdarı ve Boabdil'in kayınpederi Aliatar gibi (*Mağribi Alatar'ın Romance*'si) başka önemli şahsiyetleri de anlatır. Bununla birlikte, bu kişilerin birçoğu, şiirlerin inanılırlığını artırmak için şiirlere dahil edilmiştir, aslında anlatılan olaylara pek az dahil olmuşlardır (Correa, 1999, s. 328-330 ve s. 401-402).

Bir başka ilginç nokta da, Müslümanlar'ı betimlemede gösterilen titizliktir: elbiseler, silahlar, atlar, müzik aletleri, nitelikleri, vb., şairlerin en çok dikkatini çeken öğelerden biri gibidir ve şairler bu konuda büyük ustalık gösterir (Correa, 1999, s. 53-56). Ötekine ait estetiği yeniden yaratırken çoğu kez fazlasıyla abartıya kaçılır ama yine de gerçekten varolmuş olan bir gerçeklik temel alınır, Kastilyalılar'ın Endülüslüler'de farkına varmış olmaları gereken görmüş geçirmişliğin etkisini artırmak için biraz "renklendirilmiş" olsa da. Granadalılar'ın savaş için değil de eğlence için giyinmiş olduğu duygusuna kapılırız sık sık, çünkü hiç kuşku yok ki bu tür giysiler ve böylesine zengin ve detaylı takılar, Hristiyanlar'ın göz diktikleri bir şeyleri temsil ediyordu. Ve tabii bir de şövalyeleri anlatan öykülerde ünlü savaşçıların konu edilmesi, yiğitlikleri kadar önemliydi. Bazı *romance*ler, Mağribî şövalyelerin zarif

alaylarını anlatır (*Reduán'ın Romancesi*'nde olduğu gibi). Kimi zaman bu ayrıntılı betimlemeler *romance*de yer alan neredeyse tek motiftir; diğer betimlemeler, başka bölümlere yerleştirilmiş ve tamamen savaşla ilgili anlatılara zıtlık oluşturmak üzere kullanılmış serbest öğelerdir (*Granada'ya yeniler geliyor* başlıklı *romance*de olduğu gibi). At üstünde mızrakla yapılan çarpışmaların anlatıldığı *romance*ler de epeyce çoktur (*Antequera'nın kaybedilmesinin Romancesi*'nin ilk dizelerinde görebileceğimiz gibi), bu şiirde Müslümanlar'ın barok görüntüsü, Hıristiyanlar'ın sonrasında anlatılan gösterişsizliğine tezat oluşturur.

Başka durumlarda da *romance*ler savaşla ilgili eylemleri içine alan manzaraya daha fazla odaklanır ve Granada topraklarının olağanüstü olduğunu anlatırken veya Granada kentinin veya vadisinin güzelliklerini överken duraklanır (*Abenámar'ın Romancesi*'nde olduğu gibi).

Özetle, *romance*nin, Granada Krallığı'nın son yıllarında Kastilya-Granada sınırındaki gerçeği şiir biçeminde ifade etmek için üretilen bu alt grubunun, "öteki"ne karşı derin bir ilgiyi, o zamana dek Kastilya edebiyatında görülmemiş ve neredeyse günümüze değin pek az kez yinelenmiş bir ilgiyi ortaya koyan edebi bir biçem olduğu açıktır. Bu nedenle bu şiirleri okumak ve şiirlerin üstünde çalışmak için, ortadan çok erken kaybolan ve uzun yıllar boyunca tanınmayan veya onuru kırılan bir ögeye dönüşen "öteki"ni daha iyi tanımak için, zahmete girmeye değer.

Çev. E. Zeynep Önal

KAYNAKÇA

Alvar, M. (1980). La poesía en la Edad Media (excepto Mester de Clerecía y grandes poetas del siglo XV). A. J. M. Díez Borque (Düz.). *Historia de la Literatura Española. I: Edad Media* (s. 211-387). Madrid: Taurus Yayınevi.

Armistead, S. G. (1994). Estudio preliminar. A. Anonim. *Romancero* (s. VII-XXI). Barcelona: Crítica Yayınevi.

Carrasco Urgoiti, Mª S. (1956). *El moro de Granada en la literatura: del siglo XV al XIX*, s. y. Erişim:8 Ağustos 2013, Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes Ağ Sitesi: http://www.cervantesvirtual.com/obra-visor/el-moro-de-granada-en-la-literatura-del-siglo-xv-al-xix/html/c9e7a9fa-35ff-11e1-b1fb-00163ebf5e63_57.html

Correa Rodríguez, P. (1999). *Los romances fronterizos*. I. Granada: Granada Üniversitesi Yayınevi.

Díaz-Mas, P. (1994). Prólogo. A. Anonim. *Romancero* (s. 1-50). Barcelona: Crítica Yayınevi.

Díaz Roig, M. (1999). Introducción. A. Anonim. *El Romancero viejo* (s. 9-64). Madrid: Cátedra Yayınları.

Gnisci, A. (1996). La Literatura comparada como disciplina de descolonización. A. Mª J. Vega ve N. Carbonell (1998). *La Literatura comparada: principios y métodos* (s. 188-194). Madrid: Gredos Yayınevi.

López Estrada, F. (1980). Introducción. A. Anonim. *El Abencerraje* (s. 11-100). Madrid: Cátedra Yayınları.

Mackay, A. (1988). Los romances fronterizos como fuente histórica. A. C. Segura Graíño [Düz.] *Relaciones exteriores del Reino de Granada: IV del Coloquio de Historia Medieval Andaluza* (s. 273-285). Almería: Instituto de Estudios Almerienses Yayınevi.

Martínez Iniesta, B. (2003). Los romances fronterizos: Crónica poética de la reconquista de Granada y Antología del Romancero fronterizo. *Lemir*, 7, s. 1-52. Erişim: 8 Ağustos 2013, http://parnaseo.uv.es/Lemir/Revista/Revista7/Romances.htm

Remak, H. (1961). La Literatura comparada: definición y función. A. Mª J. Vega ve N. Carbonell (1998). *La Literatura comparada: principios y métodos* (s. 89-99). Madrid: Gredos Yayınevi.

Wellek, R. (1965). La crisis de la Literatura comparada. A. Mª J. Vega ve N. Carbonell (1998).*La Literatura comparada: principios y métodos* (s. 79-88). Madrid: Gredos Yayınevi